

Tik Europa privers lietuvius pigi

Šildymo dalis lietuvių namų ūkio išlaidose devyniskart didesnė nei skandinavų, nes pleškiname brangų kurą ir 42 proc. intensyviau.

Už šildymą brangiau nemokėsime; šildymas brangs. Tokias kardinaliai priešingas tezes, neprisiimdamas atsakomybės už savo paties žodžius, pastaraisiais mėnesiais žarsto pagrindinis valstybės energetikos strategas ministras Arvydas Sekmoka. Ramiai jo žodžių gali klausytis tik tie, kurie šildosi ne dujomis, bet tokių vos apie ketvirtadalį, taip pat naujų ar renovuotų daugiabučių gyventojai, tačiau tokių namų tik 4,6 proc. Ramesni gali būti ir individualių namų šeimininkai, nors ir jiems šiluma šiemet brangs, nes kilo praktiškai visų kuro rūšių kainos.

Tad kaip gelbėtis nuo didelių šildymo sąskaitų?

Panevėžyje – pirmas europietišškai renovuotas namas

“Praėjusią žiemą butuose pagaliau buvo šilta – ne 14–15 laipsnių, kaip kad anksčiau. Ir karšto vandens galime taip nebetaupyti. O sąskaitos už šildymą ir karštą vandenį sumažėjo dvigubai. Už 57,5 kv. m buto šildymą ir vandenį mokau 35–50 Lt per mėnesį”, – neatsidžiaugia Panevėžio Marijonų g. 31 namo bendrijos pirmininkė Birutė Valčiūnienė.

Prieš pusšimtį metų statyto 36-ių butų namo šildymo sistema ir pats pastatas buvo tokie kiauři, kad kitos išeities nebuvo – tik keisti visą šildymo sistemą. Namų gyventojai pasistatė savo gamtinių dujų katilą, pakeitė visus vamzdžius, radiatorius, atsijungė nuo centralizuoto šildymo sistemos.

Vokiečių bendrovė “Oventrop” viską apgalvojo iki smulkiausių detalių. Pavyzdžiui, kiekvienam butui skaičiuota, kiek reikia radiatorių, o jų priekinė plokštuma kaista labiau nei nukreiptoji į sieną. Kiekvienas butas turi savo šilumos mazgą, arčiausiai karšto vandens čiaupų vandenį pakaitina ne dujos ar elektra, o termofikacinis vanduo, tiekiamas iš bendros namo katilinės. Name nėra šildymo sezonų – šiluma į butus tiekama nuolat ir butų šeimininkai nusprendžia, kada pradėti ar baigti šildyti, kokią temperatūrą palaikyti, kokios temperatūros karštą vandenį ruošti, kada ir kiek eksploatuoti vonios gyvatuką.

Tai pirmas Baltijos šalyse pagal europinius standartus renovuotas namas. Šiemet jis dar ir apšiltintas, bus sumontuotos saulės baterijos. Jos iš Austrijos atvežtos dar kovo mėnesį, bet lig šiol tebedulka sandėlyje, nes, B. Valčiūnienės apmaudui,

TURIELIONO NUOTR.

kaip ir visuose kituose renovavimo darbuose, reikia daug jėgų biurokratiniam trūkdimams įveikti.

Žinoma, kyla natūralus klausimas – kiek visa tai gyventojams kainavo? Bendrijos pirmininkė vardija skaičius: jos butui namo renovavimas kainavo apie 12 tūkst. Lt, tad dabar už banko paskolą su 3 proc. palūkanomis ji kas mėnesį moka 60–70 Lt. Saulės baterija nebrangi, nes pasaulyje tai nėra nauja: vienam butui su montavimu kainuos šiek tiek daugiau nei tūkstantį litų, o jos priežiūra per mėnesį visam namui – vos

aštuonis litus. Kitas išlaidas panevėžiečiams pavyko padengti iš ES fondų lėšų.

Vis dėlto, nepaisant Vyriausybės deklaracijų, naujos statybos ar renovuotų daugiabučių – vos 4,6 proc. Kas laukia ši šildymo sezoną visų kitų? 74 proc. šilumos Lietuvoje gaunama iš vienos brangiausių kuro rūšių – gamtinių dujų. Skaičiai komentartų nereikalauja: molėtiškiai, perėję prie biokuro, už kWh moka 18,92 Lt, prieniškiai, 88 proc. besišildantys dujomis, – 36,46 Lt. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (VKEKK) skaičiavimu, rugsėjo pradžioje, palyginti su pernai rugsėju, dujos pabrango 37 proc., o biokuras – apie 7 proc.

“Vietinis kuras – mediena, šiaudai, šiaudų granulės, degiosios komunalinės atliekos, prieš kurių deginimą visi taip kovoja”, – tinkamiausias kuro rūšis vardija energetikos konsultacijų įmonės “Terma Consult” direktorius dr. Vyktintas Šuksteris.

“4 mln. t šiaudų, iš kurių 2 mln. t galima kūrenti, 1,3 mln. t kūrenamų komunalinių atliekų. Biokuro turime tiek, kad užtektų visai reikalingai šilumai pasigaminti. Kitos ES šalys šildosi biokuru, o mes pleškiname dujas”, – piktinasi Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos (LŠTA) prezidentas Vytautas Stasiūnas.

AUTRAUKO NUOTR.

Dėl pabrangusių dujų šildymas šį sezoną vidutiniškai brangs apie 17-20 proc.

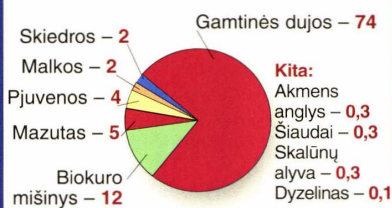

au mokėti už šilumą

Kuro kainos (be PVM, Lt/tne)

Kuro rūšis	Vidutinė kaina 2010 m. liepos mėn.	Vidutinė kaina 2011 m. liepos mėn.
Dyzelinas	1981	2254
Mazutas	966	2000
Suskystintos dujos	1395	1676
Skalūnų alyva	1294	1483
Gamtinės dujos	1189	1482
Medžio granulės	1089	1207
Biodujos	1051	1051
Biokuro mišinys	709	825
Medžio drožlės	628	680
Akmens anglis	489	657
Skiedros	437	579
Malkinė mediena	333	541
Pjuvenos	371	533
Durpės	408	444
Šiaudai	456	411
Panaudota alyva	306	402

Centralizuotai tiekiamos šilumos kuro rūšys Lietuvoje

Šaltinis: Šilumos tiekėjų asociacija, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija

Taigi vietinio ir pigesnio kuro turime į valias. Tokį kūrėna visa ES. Tad kodėl per 21 metus tik 19 proc. Lietuvos centralizuoto šildymo perėjo prie biokuro? Kas mus taip laiko pririšę prie rusiškų dujų su politine kainodara? V.Šuksterio manymu, pagrindinė priežastis – atsakomybės skirstant ES paramą stoka, nes be paramos energetikos projektai sunkiai atsipirktų. Tačiau įmonių paraiškų dėl projektų pereiti prie biokuro svarstymai sustoję, renovacija pagal jau šios Vyriausybės patvirtintą programą taip pat, išreklamuotas "Jessicos" fondo milijardas nepajudintas, komunalinių atliekų deginimui priešinasi gyventojai ir savivaldybių politikai. O kainos, deja, nestovi vietoje.

VKEKK skaičiavimais, dėl pabrangusių dujų šildymas vidutiniškai brangs apie 17 proc. – bus apie 25,5 ct/kWh be PVM. Senos statybos 60 kv. m buto šildymas kainuos 60–70 Lt per mėnesį daugiau nei pernai.

V.Stasiūnas prognozuoja dar didesnes kainas. "Jei namui nieko nedaryta, o Lietuva į Madagaskarą, kaip siūlė Adomas Jakštas, neišsikėlė, vadinasi, prie pernai mokėtos sumos reikia pridėti apie 20 proc. Vienos kWh kaina nuo dabar 24 ct be PVM kils iki 30 ct, nors perėjus prie biokuro būtų apie 20 ct. Tačiau sąskaitos priklausys ir nuo namo būklės. Už analogiško dydžio butą vieni vil-

niečiai moka 450, kiti – 100 Lt. Renovacija ir perėjimas prie biokuro – du pagrindiniai keliai šildymo sąskaitoms sumažinti. Kitkas – tik takeliai", – tvirtina V.Stasiūnas.

Etaloningė Skandinavija – už centralizuotą šildymą

Gal pigiau bent jau atsiskyrus nuo centralizuotos šildymo sistemos? "Kiek per 15 mano darbo šioje srityje metų analizavau objektų atsisjungimo atsiperkamumą, net jei kuro dalis kainoje būdavo mažesnė, skaičiuojant su visomis investicijomis į naujos katilinės statybą, banko paskolas, ekonomiškai tai apsimoka nebent atskirais atvejais, kokioje Kuršių nerijoje, kur kainos ypač didelės", – tikina V.Šuksteris.

Jis primena, kad pasaulyje sektinu pavyzdžiu laikoma Skandinavija su efektyviai veikiančiu centralizuotu šildymu. Švedai, suumiai, danai centrinio šildymo tinklą plečia kiek galėdami plačiau – prie jo jungiasi net privatūs namai, kaimai su šimtu namų turi centralizuotą šildymą, nors už prisijungimą prie sistemos reikia mokėti mokesį. Bet tai apsimoka. Šiose šalyse 50 kv. m būsto šildymas sudaro 1,5 proc. visų namų ūkio išlaidų, Lietuvoje – 13,3, Vidurio Europos šalyse – 10,8, Estijoje – 8 proc. Švedijoje šildymui biokuras, atliekos sudaro 62 proc., o Lietuvoje – vos 14–15 proc.

Kardinaliai skiriasi ir šilumos suvartojimas: Skandinavijoje vidutinės šilumos energijos sąnaudos 42 proc. mažesnės nei Lietuvoje, o ES naujų pastatų standartas – 77 proc. mažiau nei Lietuvos vidurkis.

Individualiuose namuose, žinoma, pigiausia šildytis kūrenant medieną, tačiau tam reikia nuolat "pečkuriauti". Be to, ir šis kuras pabrango, pavyzdžiui, skaldytos beržinės malkos – nuo 120 iki 135 Lt už kubinį metrą. Vilniaus rajone, Mickūnuose, keturių butų name gyvenanti moteris sakosi perkanti šildymo sezonui tris mašinas malkų, viena – 900 Lt, tad jai šildymas kai-

nuos ne ką pigiau nei sostinės daugiabučio gyventojui.

Kur kas patogesnė, bet ir brangesnė, pusiau automatinė sistema su medienos granulėmis, kurią užtenka užprogramuoti kartą per savaitę ar dvi. Dar brangiau atsieina dujos arba centralizuotas šilumos tiekimas. Komfortą ir visiškai automatinę sistemą žada geoterminis šildymas, bet tokį įsirengti – brangi investicija, apie 40 tūkst. Lt kainuoja vien įranga.

Pasak V.Šuksterio, be valstybės ar ES dotacijų nei geoterminis šildymas, nei saulės baterijos neatsiperka. ES skatina naudoti aplinkai nepavojingų atsinaujinančių šaltinių energiją ir daugelyje šalių, pavyzdžiui, Vokietijoje, Austrijoje, geoterminio šildymo įrengimas dotuojamas iki 30 proc. Tačiau jis efektyvesnis šiltesnio klimato šalyse, nes esant šaltam orui šildymas persijungia prie elektrinio. O elektra šildytis brangiausia.

ES direktyvos – viltis mūsų piniginiams

Tad kodėl šildomės brangesniu kuru, kokio sau neleidžia net turtingi vakariečiai? Gal todėl, kad iš 500 Lt, kuriuos žmogus moka už buto šildymą, per 400 Lt važiuoja tiesiai į Rusiją? Arba kodėl lenkai renovuojasi namus net be finansinių dotacijų, estai – su 10 proc. parama, o mes delsiame? Gal kad kuo prastesnė pastatų būklė, tuo didesnį pelną krauname Rusijos dujininkams?

Šilumos ūkio tvarkymas Lietuvoje – vienas svarbiausių politinių klausimų, deja, kol kas sprendžiamų ne Lietuvos gyventojų naudai. Per 21 su puse metų netoli nutolome nuo Rusijos bambagyslės, tad didžiausia viltis, kad europėti privers tik ES direktyvos dėl atsinaujinančių šaltinių energetikos plėtros, pastatų naudingumo, ekonomiškų, vadinamųjų pasyvių namų statybos. Priešingu atveju, Lietuvos ekspertų prognozėmis, 2020 m. šildymas dujomis kainuos 45 ct už kWh be PVM.

Aušra Lėka

Kokiu kuru pigiausia šildyti individualų būstą

Malkos	225
Anglys	288
Durpių briketai	308
Geoterminis šildymas	344
Pjuvenų briketai	416
Oro šilumos siurblys	491
Pjuvenų granulės	495
Centrinis šildymas	524
Dujos	604
Suskystintos dujos	642
Skystas kuras	672
Elektrinis šildymas	1248

(150 kv. m Lt/mėn.)

Pastaba: įvertinta tik kuro dalis, neskaiciuojant katilų ir kitokių įrenginių įsigijimo, eksploatacijos, remonto bei kitų išlaidų

Šaltinis: UAB "Vilpra", Šilumos tiekėjų asociacija